

A holdogszáz hányadjól (Stambul) Telanikuak kardó házi fedelkedin voltunk. Rikidőlag elűdő faj, más meg más vallás hol idegen hangjaival tol meg szokatlan szokásaival jóitkonyan emgihetle az eg és vir fárasztóan haló látványát. Eminnen is amsmann is gyűlömlenlünk együvé, emarról is amarról is járda körtünk a erő meg a gondolat.

A barha az barha ember vegyüledből túltönnösen hit, mi-
szülmanos szabási, kirda török nyelvű, de felhünnöer semitas
aruru alakon akadt meg szemem. A kölcönös tonnan, hová és mi
fáratbant lekedakolva megtudtam hogy a hit egy társ sel-
nikhi igaz hívő. Tolyt a bevid városokról, helységük népességé-
ről, helet srerte híres szidajairól és mindhogy aruttal főleg
egy dolog érdekelt, legobb kérdőbe is veteltem, mondhatnának
e nekem valamit városuk ugynevezett máminjairól. Alig hogy
e sőt hiejtellem, ugyancsak szemet meresztetek rám emberem.
Hol egymásra hol felém pillantanak, az egyik el is fordul, a má-
sik meg hőtömgyöst járdsó hangon veli felém: avagy nem
minden igaz hívő mámin e? (mámin, arabul, memin' tudva levő-
leg, hívő: jelent). -- Tó jó igazkerden szabaimat megmagyarár-
ni, de em olyan máminokat gondolok, a hitk tán meg sem egésze-
n hívők, annál kevésbe igaz hívők. Erre meg a másik fordul
felém és ugyanem bosszankodó hangon adja értelésekre hogy so-
se tördősem én arkal, hogy ilyenek vagy amolyanoké a mi-
szülmanok. Kinek avra mi gondolja. Ne raboljunk, ne gyilkoljunk,
a másit ne bántsuk, ste bukadar' (pundum).

Épírókat kezdve a hit egyforma, a hit folyvást együtt foglalatossá válik, sőt kevésebben hűvölni kezdett is a mi megfeldűnőbb volt előttem, misztériumán látszatokkal sem igen elegyedtek beszédbe. Később mind ennek okát is meg tudtam. Nehány nap múltán, a mint Selanik utózáim és mámin nézni meggyünk, figyelmemet híreim a „La Epoka” spanyol-izidó lap szerkesztője, imé hetteje éppen itt jön. Felmeret, hát nem az én hajóbeli ismerőseim, haladnak el mellettem?

*

A heleti városok szokásos vallás egyvelgenél egyet Selanik dicsekedhetik eggyel gazdagabbnak. A zsidók (izidók) máminoknak azaz hívőnek, a misztériumánok meg dönme azaz megérté névvel neveznek egy évik óta köztük lappangó vallás felekezete. Valójában sem a zsidó nem tartja őket máminnak vagy is igaz hívőnek, sem a misztériumán tes. Lileg lelkiileg dönmenek. A zsidó ma már mohamedánt lát benneük, noha testéről való test és vértől való vér; a misztériumán meg zsidónak minék tartja őket, noha ő is értenek a miertem inekiről és törvényesen is egy akolbélis. Völt. képpen se nem zsidók se nem mohamedánok, hanem egy elfajzott hitlön vallás felekezete, melynek meg van a maga prófétája bibliája, hitlön ünnepei szokásai, szóval egész kis története. Entel kell elöb megismerkednünk.*

* Az itlan követkerő fejezetnél Hammer-Purgstall „Geschichte des osmanischen Reiches”-k. művét is felhasználtam.

Muhammed nábi uralkodásának 16. ik évfordulójában történt. Boldogság alkörzés sötétje boríta el az év egyik emlékeretes napján a boldogság hatalmas birodalmát és félték szépelem, teltegett remények szállák meg az országról országra ültörött jahudiak lelki kedét. A lelki vakság és vakságos idők isten kijelentette jele az, melyet egy hőrebben megjelölt deltal (messias) van hivatra új fényre deríteni, jósolgató a habalishus feleken kaposi heleti néphét.

és vakságos idők csakhamar be is követhettek. Egy ferfiu támadta Izrael népében, a bölcs és chesen szülő Sabatay Tzevi, fia a halapi kereskedőnek Mordeháj Szevinck és büneményes megjele néscével az idők dolga igazkerest behövevherendönek. Szülő városában Smyrnában illelő és iklelő az isteni szóra, és ennek sugallatára vonult a ösei szent városába El. Kudorba, mindegy profétai szók helyébe. És mint hajdanta Szent Pál apostol, úgy küldöngető profétai leveleit. Istent egyetlen fia; az elsőkültött; Izrael megmen-tője" is Smyrnába meg Thessalonicába (Selanika) és az ország egyik nevezetesebb városaiiba.

Isten várvavárant küldötölje, a válarból néps maganabodítója imé elökerest, jertek is hallgassatok meg mondásait. És seregle-nek a hívők nemcsak a hiet fő helyről, nemcsak az egész birodalomtól, hanem az idegen német, olasz és holland földökhöz is, hogy hallgassák és majdan keressék az isten küldöttele proféta boldogító tanait. Felraporodott seregével a vakon hívőknek sird meg az új proféta Jerusalemből Smyrnába. Folyatta a tanítás, foly.

NY. K. K. K. K. K. K.
TÁGA

taltta a Soltokrist és egyre hozzá az ige, egyre növekedett nyája.
 És már már csoda serev hírei Messiaszt a zabudink oly szenvedélyes
 tömege rajongá körül és a hiszelele feléigult csapatból annyira
 felcsapott a szenvedély lángja, hogy a város török kormányzója
 a proféta elfogadását volt kénytelen elrendelni.

És fordult a proféta Smyrna-tól Konstantinápolyba,
 a mai időszámítás 1666-ik esztendőjében, a mint napját még maig-
 lan is megünnepelel egy bennjött város maradék. Híre megátörte
 göttel. Szélsőséggel derjedt a nagy városban hogy proféta
 közeledik falai köré, a ki Israel birodalmát fel fogja halottai-
 ból pámasztani és a kinek istentől nem mindennapi hatalom
 adarott kezebe. A város kapui helyett aronban a hirdön
 asztalai nyíltak meg isten küldöttye előtt. A hajm ütöt érde
 meg a nagyvezérek formán, mely a híre stravit elnémitani,
 a proféta rendelkelesét meggátolni való rendelkezés. Ka-
 lla igyekered. A nép örömmittas kiválgása Köprülinek vasnál
 erősebb börtönébe is behatolt és elűnik magdan a mi pro-
 fétánk, idérték a régi jóslatot, hogy kilenc hónap múltán
 ismét megjelentessék a híd feji kigyó gyeplos országában. Hi-
 sérdében ama hatalmas testvér népnek, mely a Trabantion je-
 lyén Sultáról csatálanul bírja a világ uralmát.

Börtöné folyvást felt volt a lába porát moró
 rajongók seregével, mely teste a söt. aszharról az új országot az
 új életet ígért. És az ige mely méznél idesebben folya a fel-
 hent Messiasz ajkairól, derjedt derjedt és messze földön
 • is növekedett. Már már gyújtották a stravak, már már

5
förrongott a város, midőn egy újabb rendelet, melyet a harcokra
kiszántó nagyverés bocsátott ki, kizagadja a prófétáid lel-
kesült hívei köréből is a Dardanellák európai vázába kár-
kötetjé.

Benedek de annál világos szövegebb munkálkodással folytat
fogságának napjai. Törvények teremőinek Helle's pontosor jár-
tinal, hámszokt kének világgi Isten és az ő egyetlen, Elő-
szülött fia nevében. És e körülmények és e hámszokt tudtára
adják Izrael népének hogy váltkozott a világ rendje, váltkoz-
nak isden lértelének rendje is; hogy régi istők rothant szokái-
sáid újabbak váltják fel, régi vallás nyomában újabbak
lértelutabbak fognak lépni. És merész volt a szö, mely a tenger
szoros mellől hangzott világgi.

Minek nekünk az a sok ünnepe, kapott a szö szalmára,
mikor Izrael gyermekai amogy is tengődnek a lét küzdelmé-
ben. Avagy kell e istentől lennünk bocsánatjait esketelni
is ő ne itélhetni meg hi érdemelte hi, hi nem; avagy meg
kell e orvágunk pusztulásait és pusztulásaitoz fűrtötő emle-
ketek illeni is nem lett volna. e ez őseinknek méltó beim-
telése? — Minek továbbá az a sok hatalmaskodó haham (rabbi),
röpsit'e mások híre, a kik szent könyveinket csak nyüzgünkre
bajunkra vrasoritják is a kik Istennek igazán való megis-
merésében ~~szent~~ utunkat állják. El a sok ünneppel, melyek
istent sértedetik, el a sok hahammal, kik minket sértenek.
— Imádjuk istent, hordó egy újabb bányon, áldásit és szö.

remélt hirtve fejünkbe, cselkedéseinkre; kiáltójatok az ő
profétáját is, üljétek meg emlétkereket, miután érethetők sár-
latok, miadatok fulok is végeltetek meghal.

A hahamok nagy tömege hallá a sróhad is kiserü
csalódás, majdan meg izzig bosszanthodás töltte el hobleiket.
Arulák sámadának a hivők seregében, tudások halórák kö-
rül a mester vallás alapító börtönét. Egy Nehemiah nevű
tengyel-földi hahamról emlékszik meg különösen a krónika, a
ki a profétai glória fényétől elvakítva, Szabadajéhoz hasonló
dicőség után ahitorott. Kiserletei aramban balul ütöttek ki,
stancsak profeta-karismák de meg első kánisvágnak se hellelt.
A reményében csalódott haham sróvetherve az egyre szaporodó
elgütlellenséggel, elárulá egy napon a mestert is a drinapolyi
fényes porta maga éi idere a ssidók bevádolt királyját, a ki
a profétai glórián kívül a padisa mirdusa után is hívain.
korik.

Krisztuskeint jelent meg Szabadaj Bilalusa előtt. A ha-
salmason megtermett, feldülvően még aserü farfirókinek szem-
éltől tulvilági hatalom ragyogott éi - beérte a haggomány-
lényörke léptekkel karolt a világ bíró padisa srine éi is
a tekintete előtt gönyvederének mecsis hangon adá tudtára
hogy a mivel őt vádolják, hahamok koholmányja ittygek
kigalmarása. Nem földi hanem földtönkuli hatalom^{at} a mivel
ő Schova megajandékozta, nem a padisa koronája hanem a
profeta törvis koronája jelent meg többérte almában.
Nem itt az ő orrága, földön lül az ő berodalmu.

De bármily szépnek, bármily lélek emelőnek színeri is a hazugsá-
mány a paradisa előtt való megjeleneését, bármily csodálatos regél-
és hogy hogyan nyilatkoz meg inkábbnyúl bördönének a szajai, kéren-
lában a belincsek, egy nagy napon megtörök erős akaratú és
az isten küldötté proféta - hőnőseges halandónak bizonyul.
A himnóellenek hönőnha emigy adja elő az esetet.

A szultán parancsára elője veredék egy napon a népszi-
ritással, vallásrontással és hönőnha vágyaival vádolt yahudist.
Muhammed, hi a hasmahan pata a muszli és országe egyet nagy-
jaitól völd hönőnyevre, szigorú hangon kérti színeren megbe-
lyegrett alathalaga tetteit, profétáshodása miben létéit.
Megfelelmedve, akadórva, hibás hönőnkézzel, de még mindig
mint proféta herdelék a völd haham mentegelőzni. A szul-
tán gunyosan jegyzi meg beérédeire, hogy a Mesiasok hön-
lönőntök szöktök ugyan színerokolni, de ha már a nyelv habal-
mával nem is rendelkerék, bírja-e legalább az oly nagy híre
járás ooda terés litékaid? Szabadaj, a hi még mindig nem akart
engedni, hönőnykedve felelé hogy néha néha. Erre a szultán
megparancsolja hogy vethőntessék a jámborok pörére, állítsák
oda nyilatkozéjainak, lassuk vajjon fogéja földi fegyver. Ek-
kor tört volna meg a proféta varársa. Tördre borulva vallá-
be kéredelmesen hogy nem is Jehova küldötték ő, hanem egy ha-
landó haham, a hi csak váltótadni szöredék volna egyet-
mást ősei vallásán.

A himnóelőkép rá mért parancs hönőnterében - e;

vagy a mint híven mondogatják, csak jövő éreljai érdekelten,
 elég a borra hogy elhagyva ösei hitét, megtagadva innón tanait,
 sordel fejed hazlolt a paradiss új alatt valója is heréd mellére
 hástva valla: laillak, illallah, Muhamed resulullah. Hi

Ritka fejesnek kegelik azt az ünnepegyeséget, mely-
 lyel Grabatay Szévi, hícsiny számi híveivel egyetemben, az i-
 ger profeta szolgálatába szegődött. Maga a hatalmas paradisa
 fona a lelkold profeta feje híre a honát fehérebb seker-
 cet is a dusan megjutalmazott új igaz híve mint, hapuoli bas
 szolgála ezendul új vallását is hársát. Új vallásának új
 lelkesed, új hársának új alatt valókat szerked. Tíz év-
 vel későbbben fejerbe be életet Moreabon, hová a szultán
 akaratá rendelte számkivételbe.

(folytatjuk)

Krimos Ignác

É. 1885 nov. 10. klm/10